

A large, stylized, light brown owl graphic is centered on the page. The owl's face is the primary focus, with large, round eyes and a simple beak. The background is a solid light yellow color.

TÓBI ISTVÁN

**A Pro Scientia
Aranyérmesek életpályáját
vizsgáló longitudinális
kutatás eredményei**

2016

Felelős szerkesztő:
Szendrő Péter az OTDT elnöke

Szerkesztő:
Cziráki Szabina

Tervezőszerkesztő:
Pattantyus Gergely

Felelős kiadó:
Kaposi József

Kiadó:
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
1143 Budapest Szobránc utca 6-8.
© Országos Tudományos Diákköri Tanács
Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága
E-mail: otdt.titkarsag@ofi.hu
<http://www.otdt.hu>; <http://www.otdk.hu>

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

1. A Pro Scientia Aranyérem története, a pályakövetési rendszer bemutatása

A Pro Scientia Aranyérem lassan 30 esztendeje jelen van a magyar graduális képzésben. Ezalatt az időszak alatt mindössze két alkalommal készült átfogó kutatás az érmesek körében (Réti, 2005; Bugyik et. al, 2013). 2015-ben az OTDT felkért négy – az érmet korábban elnyerő – fiatal kutatót, hogy dolgozzák ki az Aranyérmesek Pályakövetési rendszerét. Ennek a kutatási rendszernek az első eredményeit tartalmazza ez a jelentés, amelynek célja a felmérés mellett többek között a kutatási eszközök finomhangolása volt. Az első fejezetben a Pro Scientia Aranyérem történetéről és a pályakövetési rendszer módszertanáról olvashat, az elmúlt 28 év összefoglalása eredetileg a *Magyar Tudomány* 2014/8. számában olvasható, melyben a kitüntetés bemutatása mellett általános statisztikákat ismerhetnek meg a Pro Scientia Aranyérmesekről, továbbá olvashatnak „érmes életutakról” is.

„A Pro Scientia Aranyérmet (PSA) az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) 1988-ban alapította, az első hatvankét érmet huszonöt éve, 1989-ben osztották ki. A Pro Scientia Aranyérem Alapítólevelét Dr. Szendrő Péter, az OTDT elnöke formálisan 1994-ben írta alá. A díj célja az egyetemisták és a főiskolások alkotókészségének kibontakoztatása, szaktudásának elmélyítése, a tehetség, az egyéni teljesítmények jobb megbecsülése és elismerése.

A Pro Scientia Aranyérmet olyan egyetemi, főiskolai hallgatónak (vagy legfeljebb előző évben oklevelet, diplomát szerzett pályázónak) lehet odaítélni, aki tanulmányai során kiemelkedő teljesítményt nyújtott, és az általa önképzés keretében művelt szakterületen elért eredményeiről Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK) díjnyertes pályamunka, előadás vagy irodalmi, művészeti és tudományos alkotás formájában is számot adott. A kitüntetést minden második évben negyvenöt fiatal veheti át. 2003-tól kerül átadásra a középiskolás diákok számára létesített Junior Pro Scientia Aranyérem, 2005-től pedig a művészeti Pro Arte Aranyérem.

Így két évente tizenhat szekcióban – a tudomány összes jelentős területét felölelve – negyvennyolc aranyérem kerül kiosztásra. Az aranyéremhez kisméretű aranyozott kítűző és bársonymappában elhelyezett oklevél is tartozik. Az alapítók fontosnak érezték a témavezetők díjazását is: az 1989–1997 időszakban a Témavezető Mester és Iskolateremtő Mestertanár kitüntetéssel, míg 1999-től kezdődően a Mestertanár Aranyéremmel díjazták azokat az oktatókat, akik hallgatói kimagasló eredményeket értek el, egyben munkásságuk révén iskolateremtő oktatók is.” (Bugyik et. al., 2014)

Legutoljára, 2015-ben összesen 47 személy kapta meg a Pro Scientia vagy Pro Arte Aranyérmet 16 különböző szekcióban.¹ Így összesen 661 érmet osztottak ki a mai na-

¹ A 2015. évi Aranyérmeket november 19-én adták át. (<http://www.psat.hu/a-tarsasagrol>, letöltés ideje: 2016. április 25.)

Fig. Egy ilyen kis létszámú alapsokaság esetén nyíltan felmerül a kérdés, hogy miért szükséges egy két-három évi gyakoriságú lekérdezés, milyen eredményeket hozhat ez?

Tekintettel az Aranyérem fő szerepére, ezt több részletben lehet megválaszolni. Elsősorban hasznos lenne tudni, hogy azok, akik elnyerik az érmet, milyen pályát futnak be, mennyien maradnak az akadémiai szférában, mennyien dolgoznak a magán- vagy a közszférában a későbbiekben. Bár az Aranyérmet korábbi eredmények alapján ítélik oda, feltételezhető, hogy az érmesek tevékeny szerepet vállalnak a tudományos elit munkájában az érem elnyerését követő évtizedekben.

További fontos szerepe ezen kutatásoknak, hogy visszaigazolást nyújtson az OTDT-nek az Aranyérem funkciójáról és hasznosságáról, továbbá akár az Aranyéremmel, akár az OTDK-val kapcsolatban összegyűjtse az érmesek visszajelzéseit, és abból a későbbiekben hasznosítható következtetéseket vonjon le.

Célszerű lenne a jövőben is arra törekedni, hogy a pályakövetési kutatást korábbi érmesek végezzék el, így lehetőségük nyílik arra, hogy az érmet újonnan elnyerő fiatalok számára a kutatási tevékenység során beszámoljanak a Pro Scientia Aranyérmesek Társaságának (PSAT) tevékenységéről.

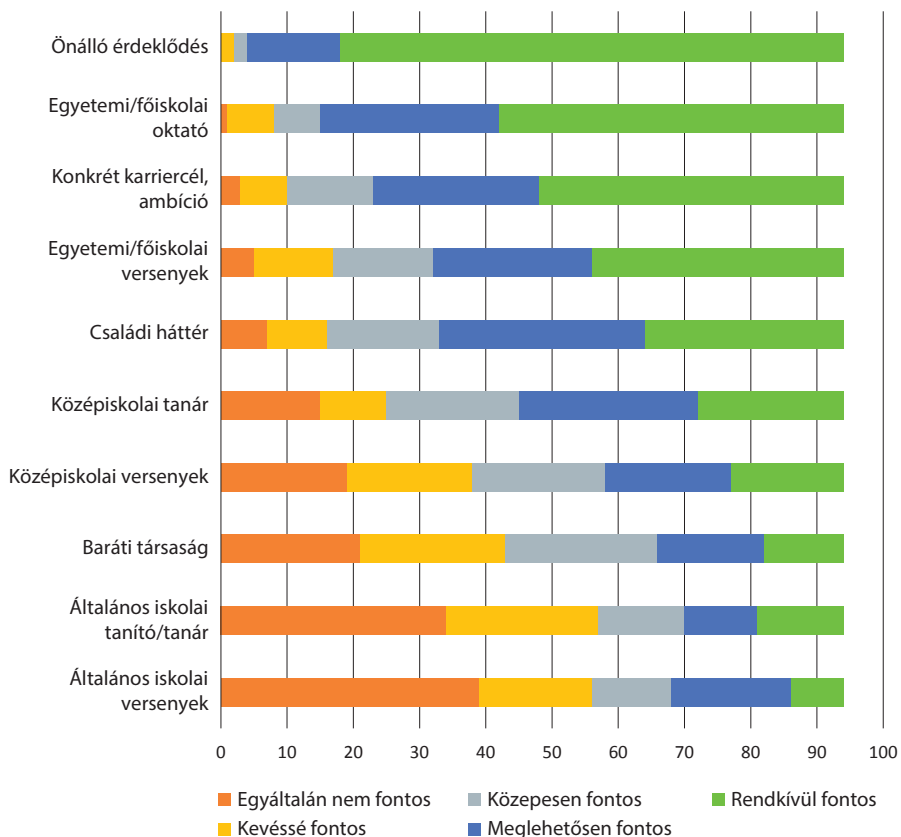
A Pro Scientia Aranyérmesek pályakövetési rendszere alapos munkával került felépítésre, a kutatócsoport tagjai először megvizsgálták a magyar és a külföldi pályakövetési eszközöket, ez alapján az OTDT-vel egyeztetve állították össze a kutatási eszközöket (online kérdőíves megkérdezés és mélyinterjúk lefolytatása). Előbbi az összes érmesre vonatkozik, míg az utóbbi esetében mindíg a friss érmesek a megkérdezettek.

Az első pályakövetési kérdőív lekérdezési időszaka 2015 november és december hónapja volt, összesen 94 fő töltötte ki az aktív érmesek közül. A mélyinterjúk megkérdezések időszaka 2016 február, március és április hónapjai voltak, ennek keretében 10 friss érmes válaszolt a kérdezőbiztos kérdéseire. A kutatási eredmények publikálása mellett a kérdőív és a mélyinterjú finomhangolása is célja volt ennek a lekérdezésnek.

2. Érdeklődés, motivációk

A motivációval kapcsolatos kérdéskörnél a Likert skála módszerét használtuk fel, hogy megállapítsuk milyen motivációs tényezők játszottak szerepet abban, hogy a kérdőívet kitöltő Pro Scientia Aranyérmesek sikeressé váltak a felsőoktatási pályán.

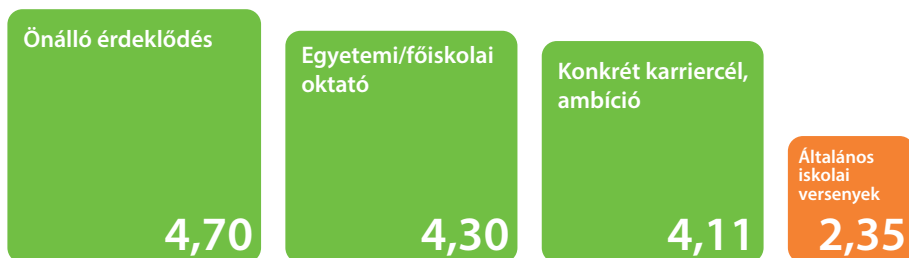
A skálában a következő értékeket jelölhették a válaszadók: 1 – Egyáltalán nem fontos; 2 – Kevésbé fontos; 3 – Közepesen fontos; 4 – Meglehetősen fontos; 5 – Rendkívül fontos.

Motivációs tényezők a felsőoktatási pályán (n=94)

A súlyozott átlag adta meg a tényező relatív fontosságát, ez alapján látható, hogy a legfontosabb tényezők között az **önálló érdeklődés**, az **egy egyetemi/főiskolai mentor**, illetve a **konkrét karriercél/ambíció** szerepeltek. A magasan motivált és sikeres felső-

oktatási hallgatókra jellemző, hogy többnyire a belső motivációs vagy az egyetemhez köthető motivációs tényezőkhöz kötik a sikerességüket (Bugyik et. al., 2013) vagy az vezetni őket arra, hogy felsőoktatási tehetséggondozásban vegyenek részt (Ceglédi et. al., 2015).

A három legfontosabb és a legkevésbé fontos motivációs tényező (n=94)

A friss érmesekkel (2015) lefolytatott interjúk alapján **sokan tekintik ezt graduális tevékenységük legnagyobb elismerésének**, amely segítséget nyújthat a jövőbeli pályázati tevékenységeik során, továbbá így részt vehetnek a Pro Scientia Aranyérmesek Társaságának életében.

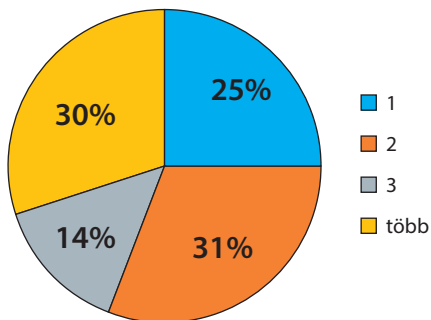
Emellett az interjúkból megállapítható, hogy **fontos motivációs tényező volt, hogy olyan addicionális tudásra tegyenek szert az érmesek, amely a későbbi tudományos/szakmai pályájukon jelentős segítséget tud nyújtani**. Ennek eredménye a munkavégzéssel foglalkozó fejezetben olvasható.

A **siker fő tényezői között elég gyakran felmerült a kitartás fogalma** (erre jó példa a „kitartás és az alázat” vagy a „kitartás és a belső motiváció” leírása). Mások a **család fontosságát** („nagyon erős motivációs tényező a családi háttér, a sikerre való éhség”) és az **utat egyengető mentor szerepét** emelték ki („a tanárom az, aki az első lépéseimtől segített, a szakdolgozatomból készített publikáció is neki köszönhető. Többször az ő hatására léptem előre a pályámon, az első külföldi konferenciámra is ő bátorított.”), de ugyanígy több ízben megjelent a **kíváncsiság, az újdonságra való rácsodálkozás**:

- „Elsődlegesen annak köszönhető a sikerességem, hogyha volt valami téma, ami érdekelt, annak igyekeztem minél nagyobb alapossággal utánajárni.”
- „Nagyon kíváncsi vagyok, és mérhetetlen tudásszomjjal rendelkezem.”
- „Kíváncsiság, az biztos, ha az nem lenne meg, akkor nem akarnék ennyire a történelem bugyiraiban vágkálni.”

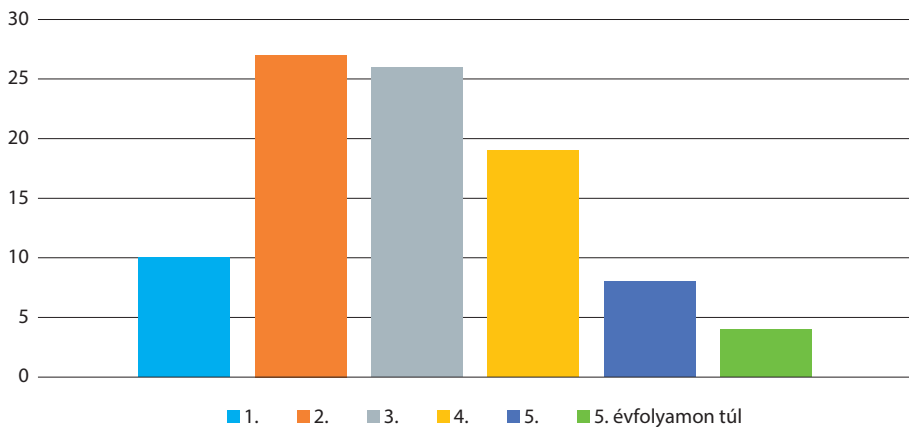
3. Felsőoktatási tevékenység

Tekintettel arra, hogy a Pro Scientia Aranyérem elnyerésének feltétele, hogy legalább egy alkalommal tagozati első helyezést érjen el az OTDK-n a pályázó, a kérdőív első kérdései között rákérdeztünk arra, hogy **hány alkalommal vett részt Tudományos Diákköri Konferencián a kitöltő.**

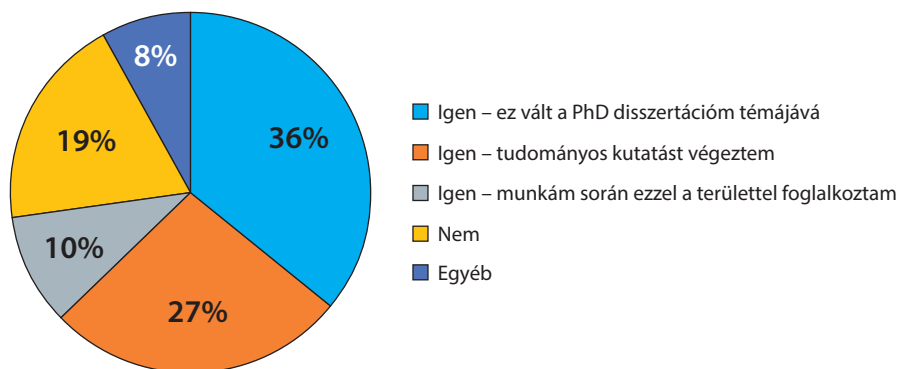
TDK-részvételek száma (n=94)

A legmerészebb becsléseinket is felülmúlta a válaszok aránya, mert bár **az várható volt, hogy többen lesznek, akik egynél több alkalommal vettek részt TDK-n**, de hogy **30%-uk háromnál több alkalommal vett részt, az rendkívüli eredmény.** Jellemzően a második vagy a harmadik évfolyamban már bekapcsolódtak a TDK- munkába.

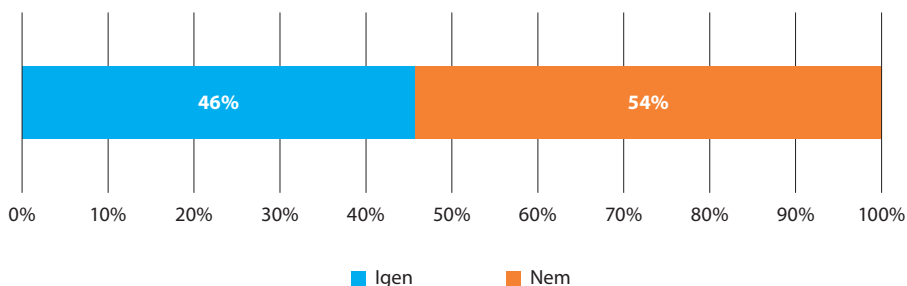
TDK-munka megkezdése évfolyam szerint (n=94)

A tudományos diákköri munkák kapcsán kiválasztott témákhoz való ragaszkodást igazolja, hogy az összes válaszadó 73%-a folytatta tovább a TDK- munkáját, és 36%-uk a PhD-disszertációját is ebből a témából írta.

TDK téma felhasználása a későbbiekben (n=94)

Kiemelkedően magas a szakkollégisták aránya a kérdőívet kitöltők körében, 46%-uk jelölte, hogy szakkollégium tagja volt a felsőoktatásban eltöltött évek alatt. Arra vonatkozóan, hogy hány félévet töltöttek el szakkollégistaként, teljesen heterogén válaszok születtek: 1 és 12 félév közötti időszakokat jelölték a válaszadók. A kérdőív valamelyest igazolja, miszerint az utóbbi esztendőkből egy szakkollégiumi expanziót (Demeter, 2012; Papp, 2012) vélhetünk felfedezni, mert a 2015-ben Pro Scinetia Aranyérmet nyert személyek 63%-a volt szakkollégista, míg a 2015 előttié 37%-a.

Szakkollégiumi aktivitás (n=94)

A **külföldi tanulmányokat/munkavégzést** firtató kérdésünkre három csoportra osztható válaszok érkeztek: **22% Erasmus program keretében járt külföldön, 16% egyéb ösztöndíj, csereprogram, szakmai gyakorlat stb. esetét jelölte, míg 62% egyáltalán nem vett részt külföldi felsőfokú tanulmányokban.**

A **tanulmányok melletti többletmunkáról** olvasható interjú válaszokat nagyon jól összegzi ez a gondolat, amelyet az egyik friss érmes osztott meg arról, hogy mi a szerepe az extrakurrikuláris munkának: „nagyon-nagyon fontosnak, mindig azt éreztem igazán fontosnak, illetve hasznosnak, hiszen itt alkalmazhattam azt a gyakorlatban, amit megtanultam korábban.” Ez vagy ehhez hasonló attitűd volt tapasztalható a többi interjú során, a **legtöbben nagyon fontosnak vélték ezeket, mert egy jól megírt TDK-dolgozat akár egy későbbi tudományos pálya kezdetét is jelentheti.**

Kérdésként felmerült a többletmunkáért járó elismerés, amelyre több típusú válasz érkezett, azonban kiemelkedik a belső kontrollós választípus, ebből egy példa: „mindenképpen fontos, de elsősorban magam miatt csináltam, a saját magamnak való megfelelés, az általam kitűzött célok elérése, úgy, hogy a tőlem telhető legtöbbet hozzam ki ezek során” – vagyis az elismerés csak mellékes cél.

A tanulmány elején megemlített tudományos elit gondolat egyik alappillére, hogy az Aranyérmes elnyerők a felsőoktatási tanulmányaikat követően is aktívak maradnak a tudományos pályán. Ezzel kapcsolatban rákérdeztünk arra is, hogy **hányan tervezik a doktori képzés elvégzését/hányan rendelkeznek doktori címmel**, az eredmény az alábbi lett:

90%

A **pályaválasztással kapcsolatban jellemzően két típusú válasz érkezett**, az első a **sodródó** („nagyon tudatosan nem készültem, a felvételi előtti egy évben alakult ez ki”), a második a **tudatos** („elég tudatos volt, szeretem tudni 3-4 évre előre, hogy mi fog velem történni, úgy érzem, eléggé kezembem tartom a sorsomat”). Az utóbbiból egészen extrém, már az általános iskolai évek alatt megfogalmazott célokról is olvashatunk:

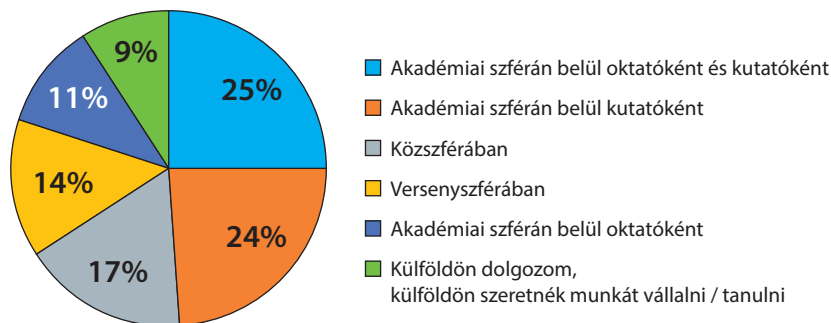
- „Nagyon rég tudom azt, hogy kutató szeretnék lenni, kb. általános iskola felső tagozata óta.”
- „Mivel már 11 éves korom óta biológus szeretnék lenni, azóta végzem tudatosan tanulmányaimat (így választottam középiskolát és egyetemem is).”

Van olyan is a megkérdezettek között, akinél mind a tudatosság, mind a sodródás megjelenik: „a gimis kémiantanár nőm volt nagyon jó, a szüleim nem határoltak be, hogy milyen irányba menjek, nagyon szerettem a kémiát és a történelmet, mindkét vonalon megnéztem egy nyílt napot és ez alapján döntöttem, ez is inkább sodródás volt.”

A **Pro Scientia Aranyérem majdnem az összes interjú során felmerült annál a kérdésnél, amely a három legfontosabb eredményre kérdezett rá.** További érdekesség, hogy többen – a tudományos pályán elért eredményeik ellenére – meglepődtek, hogy elnyerték a Pro Scientia Aranyérmet. A következő kiemelt példánál az interjúalany hasonlóképpen hivatkozik az OTDK-eredményeire: „a pályázatok elnyerése önmagában egy elismerés. Mind a két OTDK-n meglepődtem, amikor nyertem helyezést, nehéz objektívan ítélni, ajándéknak vettem ezeket.”

4. A munka világa

Külön kérdéskörben kérdeztünk rá az **érmesek munkavégzéssel kapcsolatos tapasztalataira.** A válaszadók **77%-a rendelkezett főállású/részmunkaidős munkaviszonnal** a kérdőív kitöltésének idejében. A munkakör és a végzettség összeegyeztethetősége szerint a túlnyomó többség teljes mértékben a tanulmányaihoz kapcsolódó (68%) vagy jellemzően a tanulmányaihoz kapcsolódó munkakört végez (18%).

Milyen területen helyezkedett el / tervez elhelyezkedni (n=94)

A válaszadók **60%-a valamilyen módon az akadémiai szférában kíván elhelyezkedni**, míg a **17%-a a közsférában**, továbbá a **14%-a a versenyszférában fog dolgozni** (vagy már ott dolgozik).

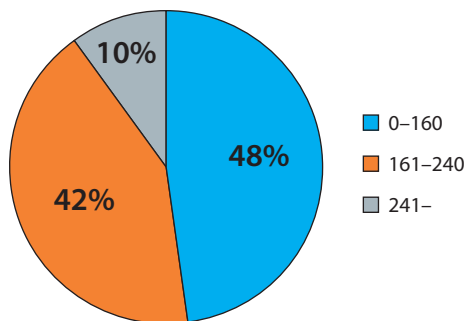
A PSA és az elhelyezkedés kapcsolatára rákérdeztünk azon érmeseknél, akik már dolgoznak. Jellemzően azt a választ kaptuk, hogy hozzáadott értéként sokat segített az érem („az interjú során játszhatott szerepet az Aranyérem”; „úgy gondolom, hogy

nagymértékben hozzájárult”), de volt olyan is – a kérdőívet kitöltők körében – , aki úgy érezte, hogy az érem nem járult hozzá az elhelyezkedéséhez.

A **Diplomás Pályakövetési Rendszer országos kutatásának eredményei szerint a diploma utáni első munkába állás átlagos ideje 4,19 hónap** (Veroszta, 2015). Az érmesek elhelyezkedési időtartama ehhez képest nagyon szép eredményt mutat, mert **58%-uk már a képzés éve alatt megtalálta a munkahelyét, 31%-uknak kevesebb, mint egy hónapra volt szükségük, és a maradék 11%-ból is 10% 1-3 hónap alatt, 1% 4-6 hónap alatt talált munkát.**

Az interjúk során főleg az első kategóriába eső példákkel találkozhattunk, erre utal a következő kiemelt válasz, amelyben az elhelyezkedés gyorsaságára kérdeztünk rá: „nagyon gyorsan, május 1-vel életbe lépett a munkaviszonyom, de csak júliusban kaptam meg a diplomámat.”

A munkával eltöltött órák arányában viszont jelentős túlterheltség (vagy munkamáni) figyelhető meg a kérdőívet kitöltők között, mert a minta 42%-a stabilan többet dolgozik napi 8 óránál, míg 10%-uk többet dolgozik a napi 12 óránál.

Havi munkaórák száma

A munkához köthető célkitűzésekkel kapcsolatban is hallhattunk rendkívül érdekes válaszokat, például: „az egyetem végéig ez nagyjából tiszta volt, mit és hogyan akarok elérni. Mióta végeztem, azóta igyekszem megfigyelni, hogy merre, milyen irányba érdemes továbbmenni.”

Az interjúk megkérdezések során szinte mindegyik jelölt utalt arra, hogy **átmenetileg el tudja képzelni a pályáját külföldön** (sőt, van olyan is, akinek a tudományterülete ezt elvárja, a sikeres előrelépéshez szükséges a külföldi gyakorlat). Ami rendkívül pozitív eredmény, hogy abban egyetértettek, hogy **itthon szeretnének boldogulni, hosszútávon Magyarországon képzelik el a jövőjüket** („azt el tudom képzelni, hogy a posztdoktori képzést külföldön végzem, de úgy, hogy hazajövök”). A kérdőívben is **mindössze 9%-uk jelölte, hogy külföldön tervezik a pályájukat/külföldön dolgoznak jelenleg.** Ez a DPR országos kutatásának eredményeivel összevetve igen jó

eredmény, mert a frissdiplomások 28%-a tervez külföldön munkát vállalni az elkövetkező 5 évben, és mellettük van továbbá egy nagyobb bizonytalan válaszadói csoport (29%), akik nem tudják, hogy Magyarországon vagy külföldön vállalnak majd munkát (Veroszta, 2015).

Így az mindenképpen biztató hír, hogy **a Pro Scientia Aranyérmes elnyerők lát-nak perspektívát a magyarországi – akár tudományos, akár szakmai – karrierben.** Erre vonatkozó kérdést sem a kérdőívben, sem a mélyinterjúban nem tettünk fel, így egyértelmű korreláció nem állapítható meg a Pro Scientia Aranyérem elnyerése és az itthon tervezett karrier között, azonban az **mindenképpen pozitív tendencia, hogy ezek a sikeres fiatal kutatók hazai pályán képzelik el a jövőjüket.**

Az általánosanál elégedettebbek az életükkel, szeretik a munkahelyüket, az elő-rehaladás motiválja őket:

- „Nagyon elégedett vagyok, anyagilag sajnos nincs meg a maximális támogatás, emberileg viszont megvan, ami nagyon sok mindent tud pótolni.”
- „Tetszik a jelenlegi munkám, büszke vagyok rá, hogy ott vagyok, ahol vagyok.”
- „Elégedett vagyok mindennel, előrehaladás szempontjából az érem egy nagy visszaigazolás.”
- „Pályakezdő létemre nagyon jó a helyzetem. Iparban dolgozom, örülök, hogy jelenlegi munkahelyemen olyan tudást szerzek, ami több területen is hasznosítható.”

5. PSAT aktivitás, társadalmi felelősségvállalás

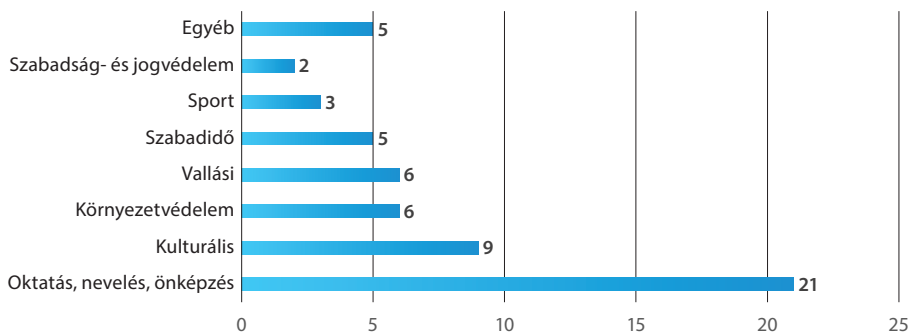
Érdeklődtünk, hogy a **válaszadó mennyire aktív a Pro Scientia Aranyérmesek Társaságában (PSAT)**, emellett felmerült az is kérdésként, hogy **van-e olyan civil szervezet, amely munkájában tevékenyen részt vesz**, és ha igen, akkor az milyen típusú.

A megkérdezett 94 főből 13 nem volt tagja a társaságnak, a legtöbben (30 fő) a „Levelezőlista információi” választ adták arra a kérdésre, hogy „Milyen aktivitást fejt ki a PSAT-on belül?”. Ezt követi a „Konferenciákon való részvétel” (26 fő), de egy kisebb csoport semmilyen aktivitást nem fejt ki a Társaságban (16 fő).

A **válaszadók közel felének (46%) 1-2 olyan érmes ismerőse van, akivel legalább havi gyakorisággal tartja a kapcsolatot.** (Kiemelve, hogy a válaszadók 16%-a azt jelölte, hogy nincs ismeretsége az Aranyérmesek körében, hogy 2015-ben nyerte el az érmet, így még nem nyílt lehetőség, hogy a többi érmost megismerje.)

Civil szervezetekben a kitöltők 38%-a (36 fő) tevékenykedik, jellemzően 1-2 szervezetben (25 fő), de vannak az átlagnál aktívabbak is, akik 3-5 csoportban (10 fő) munkálkodnak és van egy különösen aktív válaszadónk, aki több mint 6 szervezetben tevékenykedik egyszerre.

Az alábbi ábrán látható, hogy milyen típusú civil szervezetek munkájában vesznek részt. Több válasz is adható volt a kérdésre, így ezen az ábrán látható, hogy **a civil szervezetekben tevékenykedő 36 fő összesen 57 különböző típusú szervezetet említett meg** (legnagyobb számban az oktatás, nevelés, önképzés területéről).

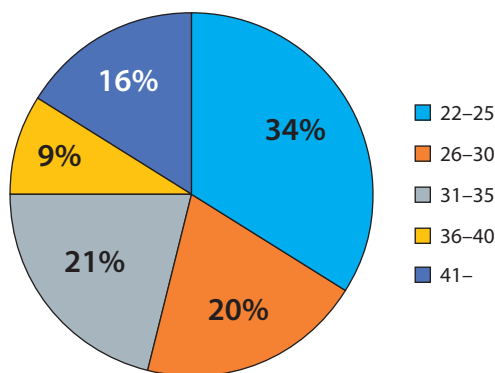

Aktivitás a civil szervezetekben (n=36, több válasz is adható)

6. Társadalmi helyzet, általános demográfia

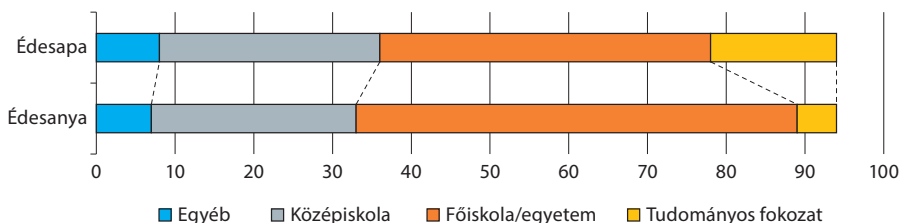
A kérdőívet kitöltők nemek szerinti aránya: **59% férfi** (55 fő) és **41% nő** (39 fő).

Az életkorukat vizsgálva a **legnagyobb arányban a 22–25 éves korosztályból (34%) töltötték ki a kérdőívet** (ez visszavezethető a friss érmesek magasabb kitöltési arányához), míg legalább 20% arányban a 31–35 éves és a 26–30 éves korosztályhoz tartozók töltötték ki.

Korcsoportok szerinti bontás (n=94)

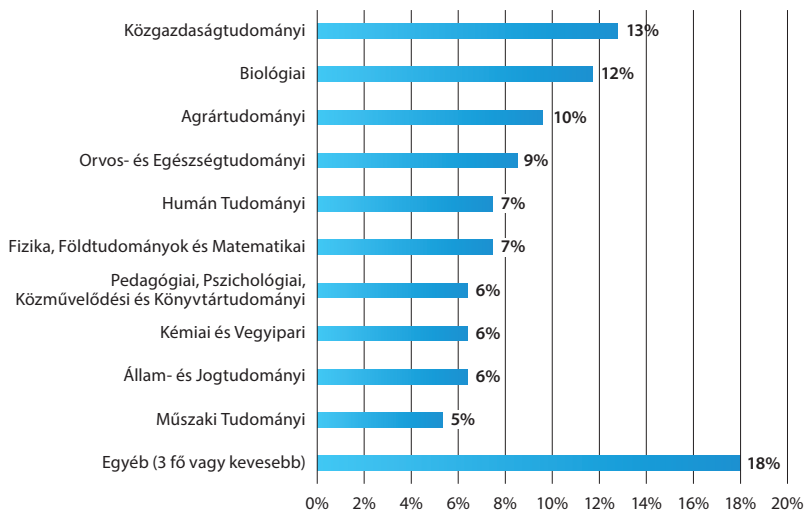
A kérdőívet kitöltők szüleinek végzettségében jelentősen felülreprezentáltak a felsőfokú végzettséggel rendelkezők. Az összes válaszadó 60%-a jelölte, hogy édesanyja főiskolai/egyetemi végzettséggel rendelkezik, míg a válaszadók 17%-nál az édesapja rendelkezik tudományos fokozattal.

Szülők iskolai végzettsége (n=94)

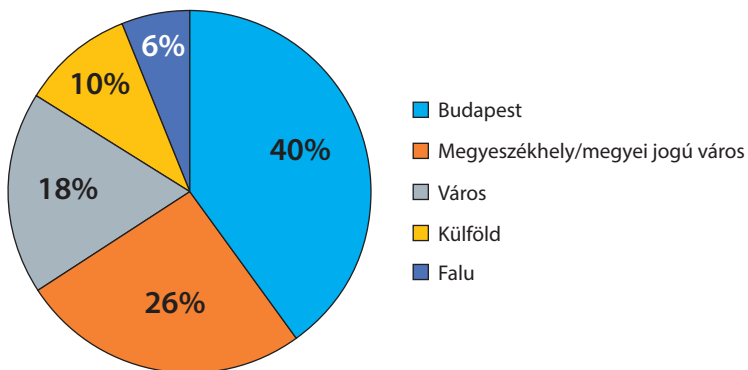
Az interjúk megkérdezések során is felmerült a szülők végzettségének hatása: „10 éves korom óta bennem volt, hogy a Műegyetemre akarok menni, látszott, hogy reál beállítottságú voltam a kezdetektől, matekból voltam a legjobb. A szüleim építésszek, rokonságomban sok a villamosmérnök, így adott volt a pálya.”

A kérdőívet kitöltők jellemzően a friss érmesek köréből kerültek ki: 34%-uk 2015-ben, 11-11%-uk 2013-ban és 2011-ben részesült Pro Scientia Aranyéremben. Amennyiben megvizsgáljuk a válaszadók tudományterület (amelyik tudományterületi szekcióban kapta az Aranyérmet) szerinti megoszlását, akkor már jelentős különbségeket láthatunk. A legaktívabbak a közgazdászok, a biológusok és az agrártudósok voltak.

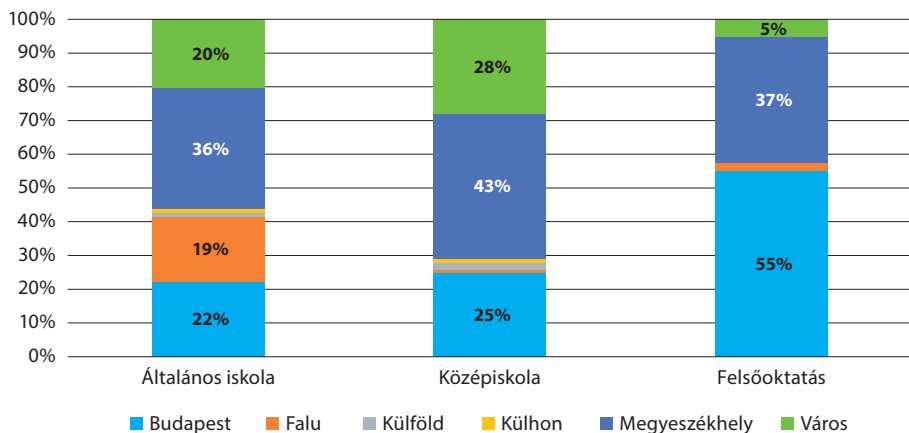
Tudományterület szerinti bontás (n=94)

Az állandó lakhelyük szerint legtöbben vagy Budapestet (40%) vagy megyeszékhelyet/megyei jogú várost jelöltek (26%) meg.

Állandó lakhelye (n=94)

Az általános-, középiskolai és egyetemi évek helyszíne látható a következő ábrán. Már az általános- és középiskolai évek között is jelentős eltérések figyelhetők meg, azonban a középiskola és egyetem között jóval nagyobb különbség érzékelhető.

Általános iskola, középiskola és egyetemi évek helyszíne (n=94)

Tekintettel a magasan rangsorolt felsőoktatási intézmények budapesti koncentrációjára feltételezhető volt, hogy az egyetemi/főiskolai évek során jelentősen megnő a Budapesten élők aránya, de a 30%-os növekmény a középiskolai évekhez képest jelentősen meghaladta a várt arányokat.

Kiemelt figyelmet érdemel, hogy **a felsőoktatási évekkal szemben az állandó lakhely megoszlása jelentősen megváltozik, többen elköltöznek falu vagy város besorolású településekre.**

7. Összefoglaló gondolatok, javaslatok

Mind az interjúk, mind a kérdőív során született válaszok azt erősítik meg, hogy szinte az összes érmes számára a Pro Scientia Aranyérem elnyerése fontos mérföldkő, elismerése az eddigi tudományos tevékenységüknek. Emellett fontos információ az is, hogy az érmesek túlnyomó többsége itthon, Magyarországon képzelel el hosszú távon a pályáját.

Az átlagosnál elégedettebbek az életükkel, szeretik a munkahelyüket, az előrehaladás és a megismerés vágya motiválja és viszi őket előre. Az átlagosnál nagyobb mobilitás jellemző rájuk, egy csoportjuk elköltözött gyerekkori lakhelyéről – jellemzően tudományos központokba (Budapestre vagy megyeszékhelyre).

Talán az egész megkérdezés legfontosabb eredménye, hogy az érmesek 90%-a tervezi, hogy elvégzi a doktori képzést (vagy már el is végezte), és így valamilyen módon a tudományos pályán marad, ezáltal hozzá tud járulni az oktatás és a kutatás előrehaladásához.

A pályakövetési rendszer kutatási eszközei megfelelőnek bizonyultak, a kérdőíves megkérdezés struktúráján nem, a mélyinterjúk kérdéssor felépítésén viszont szükség szerű a módosítás. Ez abban segíthet, hogy még koncentráltabb válaszokat kapassunk. A mostani lekérdezés legfőbb tapasztalata az volt, hogy sok kérdés esetén tapasztalható átfedés, így a kérdésszámot szűkítve pontosabb válaszokat kaphatunk.

8. Felhasznált irodalom

- Bugyik Edina, Gér András, Király Péter, Tóbi István (2013): Érmes életutak, Országos Tudományos Diákköri Tanács, Budapest
- Bugyik Edina, Gér András, Király Péter, Tóbi István (2014): A jövő tudósai, Magyar Tudomány, 2014/8, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest
- Ceglédi Tímea, Cziráki Szabina, Harsányi Szabolcs Gergő, Tóbi István (2015): A Tehetségek útja kutatás eredményeinek bemutatása IN Kónyáné Tóth Mária & Molnár Csaba (szerk.): A fejlesztések eredményei és a jövő stratégiái az oktatásban. Debrecen: Suliszerviz Oktatás és Szakértői Iroda, Suliszerviz Pedagógiai Intézet. 262-272.
- Demeter Endre (2012): Szakkollégiumok, a tehetség közepe, http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2012_4/Felsooktatasi_Muhely_2012_4_53-72.pdf, letöltés ideje: 2016.04.01.
- Papp István (2012): Tehetséggondozó intézmények a magyar felsőoktatás történetében, http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2012_4/Felsooktatasi_Muhely_2012_4_27-36.pdf, letöltés ideje: 2016.04.01.
- Réti Gabriella (2005): A Pro Scientia Aranyérmesek munkaerőpiaci helyzete, és részvételük a tudományos életben, <http://epa.oszk.hu/00600/00691/00015/12.html>, letöltés ideje: 2016.04.01.
- Veroszta Zsuzsanna (2015): Diplomás Pályakövetési Rendszer országos kutatás, http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/DPR_tanulmanyok/frissdiplomasok_2014_zarotanutmany.pdf, letöltés ideje: 2016.04.01.

Tartalom

1. A Pro Scientia Aranyérem története, a pályakövetési rendszer bemutatása	1
2. Érdeklődés, motivációk	3
3. Felsőoktatási tevékenység	5
4. A munka világa	8
5. PSAT aktivitás, társadalmi felelősségvállalás	10
6. Társadalmi helyzet, általános demográfia	11
7. Összefoglaló gondolatok, javaslatok	14
8. Felhasznált irodalom	15

